

Overweging bij Ruth 3 en Marcus 1: 29-39 en 3: 6

Zondag 12 juni 2022

Ds. Dick Snijders

Gemeente van Christus,

Een verbindend thema voor de beide gelezen Bijbelteksten is 'Iemand die redden kan', elk in een heel eigen cultuur en op heel eigen wijze.

Maar wel gaat het in beide verhalen over iemand die redden kan.

In het eerste verhaal is het Boaz die redt.

In het tweede verhaal is het Jezus die redt.

Het verhaal van Ruth is een verhaal over trouw en over liefde, over rechten en plichten.

In één beweging wordt ook de kwestie van het huwelijk met een buitenlandse vrouw meegenomen.

Met grote stappen gaat het van de aartsvaders over de tijd van de slavernij in Egypte, de uittocht uit Egypte onder Mozes en verovering van Kanaän onder Jozua heen naar de tijd van de Rechters en dan weer met grote stappen naar de tijd van koning David.

Het zijn te grote stappen, als je het geslachtsregister serieus neemt waarmee het boekje Ruth eindigt, heb je het idee dat er een aantal generaties wordt overgeslagen.

We kunnen de tijd van het boekje niet goed plaatsen.

Ja, het verhaal zelf begint met te zeggen dat het de tijd van de Rechters was.

Het eindigt met een geslachtsregister.

Daaruit leren dat het kind van Boaz en Ruth de overgrootvader van koning David was, dus moet het na die tijd geschreven zijn.

Daar zitten slechts drie generaties tussen, dan zou je denken aan het einde van het tijdperk van de Rechters.

Maar hetzelfde geslachtsregister zet maar zeven generaties tussen Boaz en Jakob, de zoon van Isak, de zoon van Abraham, maar zeven generaties naar de oertijd zoals die in de Bijbel staat beschreven.

Dan zou je naar mijn idee midden in de tijd van de slavernij in Egypte zitten die immers 430 jaar duurde en dan moet de tijd van de inname van het land nog komen en vervolgens de paar honderd jaar dat de tijd van de Rechters duurde.

We kunnen niet alleen de tijd van het boekje niet goed plaatsen, maar ook de gebruiken en rechtsregels zijn ons onbekend.

Soms lijken ze op bepaalde voorschriften in de Bijbel, maar zijn ze toch anders.

Ook de schrijver blijkt ze uit te moeten leggen aan zijn tijdgenoten, maar dan nog is het de vraag of het waar is wat hij schrijft, dat dit of dat ooit een gebruik was.

Juist omdat we er alleen hier over lezen en verder in geen enkel geschrift binnen of buiten de Bijbel.

Je kunt je afvragen waar je dan wel van op aan kunt in dit boekje.

Persoonlijk vind ik het mooi opruimen.

De volle concentratie kunnen we leggen op het lezen van het verhaal als verhaal zonder ons te verliezen in allerlei weetjes en feitjes.
Het geeft ons vrijheid in het verstaan en toepassen van wat we lezen.
We kunnen verschillende invalshoeken kiezen.

Vandaag zou ik willen zeggen dat het een verhaal is dat ons meeneemt in het geheim van de relatie tussen God en mens.
Het is te lezen als een symbolisch verhaal van de geloofsweg van de mens om tot God te komen; God die ver is en nabij; een verwant en toch ook een vreemdeling.
We kunnen het boek Ruth lezen als een oudtestamentische tegenhanger van de gelijkenis van de verloren zoon;
die ook aan thuis niet genoeg had en de verten wilde verkennen om vervolgens berooid weer naar huis terug te keren om daar met open armen ontvangen te worden.
Daarna is hij anders thuis en dieper thuis.
Zo komt ook Naomi met Ruth anders thuis en dieper thuis.
Zo zijn ook wij anders en dieper thuis wanneer we beseffen dat er meer is dan de stoffelijke wereld die ons vertrouwd is en de zorgen van elke dag.

Ruth staat symbool voor de zoekende mens.
We ervaren dat als we het geestelijke pad willen gaan,
als we de geestelijke akkers betreden om voedsel voor de ziel te ontvangen,
dat we dan enerzijds weer thuis komen, dichterbij onszelf,
maar dat we ons anderzijds op vreemde grond bevinden, waar we ons onzeker voelen.
We kunnen Boaz zien als een symbool van God zelf;
hoe Hij ons gastvrij ontvangt, ons begeleidt op onze weg,
ons al kent voordat we onze naam hebben genoemd.

En dan komen we waar het boek ons brengt met al die onherkenbare gebruiken en rechtsregels.
Boaz neemt niet de zorg voor Ruth en Naomi op zich omdat hij dat volgens een of andere wet verplicht zou zijn.
Boaz neemt de zorg voor Ruth en Naomi op zich enkel en alleen omdat hij dat wil.
En daarmee is hij een beeld van de Eeuwige.
Ruth heeft - zoals de tekst letterlijk zegt - een toevlucht gezocht onder de vleugels van de Eeuwige, de God van Israël.
En het is in de persoon van Boaz dat zij die toevlucht vindt.
Zij ontvangt van deze landheer water, brood en wijn.
Een gebaar dat we zeker in de gemeente van Christus op waarde weten te schatten.
Het is een sacrament: Zo is God aanwezig in het gewone leven.

Als wij op zoek gaan naar voedsel voor de ziel, moeten we ons voedsel bijeenrapen en verzamelen;
koesteren wat God ons van zichzelf laat zien voor de momenten dat Hij afwezig lijkt.
Het geloof is een sprong.
De enige grond voor die sprong is dat we ons persoonlijk aangesproken weten en antwoord geven.
Maar het grijpt veel dieper; het landt van binnen, in ons hart: het wordt licht in ons hart.

Maar je weet vanaf dat moment: ik ben gezien, ik ben erbij, ik hoor erbij en doe mee.

Het is een zaak van je hoofd, van je hart en van je handen.

Als we er alleen maar over nadenken, begrijpen we het niet goed.

We kunnen er met ons verstand niet bij.

Ook ons hart is erbij betrokken om het goed te kunnen verstaan.

En onze handen doen mee als zich sluiten om te bidden, als ze zich openen om te delen van wat is ontvangen.

In het verhaal over Jezus gaat de zon onder.

We kennen de nachten zo goed, de duisternis, de pijn.

We lezen dat als de zon ondergaat, de mensen alle zieken en bezetenen naar Jezus brengen.

Hij, Gods Zoon, kan licht brengen in een duister bestaan, als de mensen er geen gat meer in zien en zoeken naar de deur.

Zal er voor hen een deur geopend worden?

Zal er voor hen toekomst zijn?

Zullen zij worden binnengelaten en horen ze erbij?

Jezus geneest vele zieken en drijft veel boze geesten uit, schrijft de evangelist.

Jezus staat voor de kracht van God die ons bevrijdt van de machten die ons in de greep hebben;

machten die ons belemmeren om vrij en verantwoordelijk te zijn voor de dingen die we doen.

Jezus gaat vroeg in de ochtend als het nog helemaal donker is, naar buiten.

Het is als het ware een klein paasverhaal.

Vanuit de nacht brengt Hij ons in de dag.

Vanuit de dood in het leven.

Vanuit een eenzame plaats temidden van velen om samen een plaats te zijn waar de hemel de aarde raakt.

Een hart dat zich opent, vormt een antwoord van de mens op het eerste woord van God.

Niet omdat we dat moeten, maar omdat we dat willen.

Doordat we ons door God aangesproken weten, verbinden we ons helpend met de mens in levensnood.

Het is een antwoord waaruit blijkt dat we het Woord begrepen hebben;

het woord dat wij zelf mensen zijn die een helpende hand nodig hebben,

en dat we die krijgen toegestoken en dat we enkel dankzij die helpende hand kracht van leven hebben.

Zo kunnen we komen van de nacht tot de dag;

van gebrek tot overvloed,

van het duister in het licht,

van de dood in het leven,

tot heil en zegen.

- Amen.